

על כך מביא רב יוסף משנה שלישית, וקתני, ושנינו שם בפרק הבא: [רבי שמעון אומר:] כל שהיה פסולו בקודש, אם עלו, לא ירדו! וזה כולל גם עולת העוף שעשאה למטה, וממילא הוא הדין לקדשי קדשים שנשחטו בדרום⁽⁵⁷⁾.

תויבתא!

תויבתא דרבה, סידרת משניות אלו, הן פירכא על דברי רבה⁽⁵⁸⁾, הסובר שנשחט בדרום, אם עלו ירדו.

ולכן הביא רב יוסף משניות אלו להוכיח שרבי שמעון אומר בעולת העוף שעשאן למטה, אם עלו לא ירדו, ומוכרח שרבי שמעון סובר שקדשי קדשים ששחטן בדרום, אם עלו לא ירדו. וזו התויבתא על רבה! [עיין הערה 40].

הגרי"ז בספרו על הרמב"ם [דף מה] מבאר את ההבדל בין עולת העוף, לשאר קרבנות: בכל הקרבנות, למדים ממה שנאמר [שמות כז] "והיתה הרשת עד חצי המזבח", שהתורה נתנה מחיצה להבדיל בין דמים העליונים לדמים התחתונים. והוא דין מתן דמים שהתורה קבעה לכל קרבן את מקום נתינת הדמים. וכשינה את מקום הדמים, הקרבן פסול. ואף שהקרבן פסול, נתכפרו בעליו כמבואר בזבחים [כו ב].

אבל בעולת העוף ניתוסף עליו דין מסויים שכל עבודותיה תהיינה בראש המזבח, ונלמד מדרשות הכתובים, וראש המזבח הוא מקום עבודתה, והוא המקום שקבעה לה התורה לכל עבודותיה, כשם שקבעה התורה דרום לגבי קדשי קדשים.

ובעולת העוף לא נאמר הדין שאם מיצה את דמה שלא במקומה נתכפרו הבעלים, מפני שדין זה נאמר רק כאשר הפסול הוא במקום נתינת הדם. אבל בעולת העוף, אם מיצה את דמה שלא בראש המזבח, נפסל משום שעצם מעשה המיצוי נעשה שלא במקום הכשרו. ופסול זה אינו פסול במקום נתינת הדם, אלא בשינוי מקום מעשה עולת העוף, כשם שאם נמלקה שלא למעלה, פסולה.

58. רב יוסף לא היה יכול להוכיח ממשנה

57. לכאורה קשה, איזה ראייה הביא רב יוסף מניתינן למעלה שנתנן למעלה, הלא רבה הבדיל, לדברי רבי שמעון, ביניהם לבין נשחט בדרום. [ובתוס' ב ב ד"ה ורבה הקשה כן על פירוש הר"י, וזו הסיבה שפירש רבינו פרץ פירוש אחר].

וביאור הדברים הוא: לא כל הניתנין למעלה שנתנן למטה וכולי, שוויים.

ויש חילוק ברור, בין זבחי בהמות הניתנין למעלה שנתנן למטה והניתנין למטה שנתנן למעלה לבין עופות. וכן בין חטאת העוף, שעשייתה למטה ועשאה למעלה, לבין עולת העוף שעשייתה למעלה ועשאה למטה.

חטאת העוף, אם נמלקה למעלה, כשרה אף לכתחילה, והיא משנה מפורשת במסכת זבחים [סג א] שאין קביעות מקום למליקת חטאת העוף.

זבחי בהמה וכן חטאת העוף, כששינה מקום נתינת דם, אם עלו לא ירדו.

לדברי רבי יהודה, מפני שתחילת עבודתן, שחיטה וקבלת הדם, נעשו כמצוותן וקידשן המזבח. ולדברי רבי שמעון, מפני ששינוי מלמעלה למטה אינו שינוי גמור.

אבל עולת העוף, אם עשאה למטה, דינה לגמרי כקדשי קדשים ששחטן בדרום, כלומר, אין דינה כשינוי מלמעלה למטה במזבח, אלא כשינוי גמור [ולקמן יבואר הטעם].

ומעתה, רבה הסובר אליבא דרבי שמעון בשחט קדשי קדשים בדרום, שאם עלו ירדו, מוכרח לסבור שכמו כן עולת העוף שעשאן למטה, אם עלו ירדו.